

Tjänsteutlåtande

Kommunkansliet

Fredrik Zethräus

Datum 2017-02-21

Dnr KS 2016/0098

Till Kommunstyrelsen

Svar på motion nr 4/2016 från Peter Wihlner (SD) - Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar

Sammanfattning

I en motion väckt i Kommunfullmäktige 2016-03-14 föreslår motionären att Kommunfullmäktige beslutar om att ge lämplig nämnd i uppgift att ta fram ett förslag på hur Österåkers kommun, i fall där det finns tvekan om den ensamkommande asylsökandes ålder, kan genomföra en så noggrann åldersutredning som möjligt, med dagens olika teknik som står till buds.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Motion nr 4/2016 anses besvarad med hänvisning till att det är Migrationsverket som fortsättningsvis ska genomföra åldersbedömningen samt att det är den asylsökanden som har bevisbördan för sina asylskäl, sin identitet och frågan om han eller hon är underårig.

Bakgrund

Socialförvaltningens skriver i sitt tjänsteutlåtande ”Migrationsverket är den myndighet som utreder och fattar beslut i asylärenden. Det är den sökande som har bevisbördan för att göra sina asylskäl, sin identitet och frågan om han eller hon är underårig sannolik. Om det saknas dokumentation görs en initial bedömning och registrering av den sökandes ålder efter samtal med en handläggare på Migrationsverket.

I ärenden som rör barn ska särskilda överväganden göras med hänsyn till barnets hälsa, utveckling samt barnets bästa i övrigt. I dessa ärenden finns ett större utrymme att bedöma uppgifter om ålder som sannolik. Om den sökande saknar identitetshandlingar och inte heller har gjort sin ålder sannolik informerar Migrationsverket den sökande om möjligheten till medicinsk åldersbedömning. Idag fastställs ett asylsökande barns ålder först i samband med beslut om rätten till asyl. En föreslagen lagändring från 1 maj 2017 skulle innebära att åldersbedömningen görs tidigare i asylprocessen. Ett sådant tillfälligt beslut om ålder ska enligt lagförslaget bli gällande omedelbart och därmed få omedelbar rättsverkan mot alla myndigheter.”

Förvaltningens slutsatser

Kommunstyrelsens kontor, kommunkansliet, har inget att erinra.

Tidigare beredning

Socialnämnden har behandlat ärendet 2017-02-16, § 2:6.

Tjänsteutlåtande

Bilagor

1. Protokollsutdrag från Socialnämndens sammanträde 2017-02-16, § 2:6.
2. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2017-01-30.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Peter Frieme
Kanslichef

SN § 2:6

Dnr. SN 2016/0061

Svar på motion 4/2016: från Peter Wihlner (SD) - Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar

Socialnämndens beslut

Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå
Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att:

Motionen anses besvarad med hänvisning till det anförda.

Sammanfattning

Peter Wihlner (SD) väckte den 14 mars 2016 i Kommunfullmäktige motionen "Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar". Motionären yrkar på att lämplig nämnd ska få i uppdrag att ta fram förslag på hur kommunen ska kunna genomföra en åldersutredning när det råder tveksamhet kring en ensamkommande asylsökande ungdoms ålder.

Som svar anføres att åldersbedömning av ensamkommande barn även fortsättningsvis ska göras av Migrationsverket som en del i verkets utredningsansvar i asylärenden. I *Riktlinjer för ensamkommande barn* har Socialnämnden förtydligat handläggningen av eventuella ärenden där misstanke finns att en vuxen anvisats av Migrationsverket som ett ensamkommande barn. Nämndens riktlinjer baseras på den rutin som SKL och Migrationsverket gemensamt tagit fram, *Rutiner för omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut*.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteutlåtanden daterade 2017-01-30

Förslag till beslut

Christina Funhammar (M) yrkar bifall till beslutsförslaget innebärande att Socialnämnden beslutar att Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att motionen anses besvarad med hänvisning till det anförda.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Socialnämnden beslutar enligt Christina Funhammars (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Akten

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2017-01-30

Dnr SN 2016/0061

Till Socialnämnden

Svar på motion "Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar"

Beslutsförslag

Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att:

Motionen anses besvarad med hänvisning till det anförda.

Bakgrund

Peter Wihlner (SD) väckte den 14 mars 2016 i Kommunfullmäktige motionen "Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar" (bilaga 1). Motionären yrkar på att lämplig nämnd ska få i uppdrag att ta fram förslag på hur kommunen ska kunna genomföra en åldersutredning när det råder tveksamhet kring en ensamkommande asylsökande ungdoms ålder.

Om åldersbedömning av asylsökande ensamkommande barn

Migrationsverket är den myndighet som utreder och fattar beslut i asylärenden. Det är den sökande som har bevisbördan för att göra sina asylskäl, sin identitet och frågan om han eller hon är underårig sannolik. Om det saknas dokumentation görs en initial bedömning och registrering av den sökandes ålder efter samtal med en handläggare på Migrationsverket.

I ärenden som rör barn ska särskilda överväganden göras med hänsyn till barnets hälsa, utveckling samt barnets bästa i övrigt. I dessa ärenden finns ett större utrymme att bedöma uppgifter om ålder som sannolik. Om den sökande saknar identitetshandlingar och inte heller har gjort sin ålder sannolik informerar Migrationsverket den sökande om möjligheten till medicinsk åldersbedömning.

Idag fastställs ett asylsökande barns ålder först i samband med beslut om rätten till asyl. En föreslagen lagändring från 1 maj 2017 skulle innebära att åldersbedömningen görs tidigare i asylprocessen. Ett sådant tillfälligt beslut om ålder ska enligt lagförslaget bli gällande omedelbart och därmed få omedelbar rättsverkan mot alla myndigheter.

Vid misstanke om överårighet

Alla myndigheter är skyldiga att utreda inkomna ärenden och självständigt överväga om gällande lagstiftning tillämpas på ett riktigt sätt. Om misstanke finns att en vuxen person blivit anvisad som ett ensamkommande barn ska detta uppmärksammas. I Socialnämndens *Riktlinjer för ensamkommande barn* (bilaga 2) beskrivs hur ett sådant eventuellt ärende ska hanteras. Riktlinjen utgår från den överenskomna rutin som är framtagen av SKL och Migrationsverket, *Rutiner för omprövning av*

Tjänsteutlåtande

Migrationsverkets anvisningsbeslut (bilaga 3). Här skriver SKL bland annat att Migrationsverket är skyldig att ta ställning till en begäran från kommunen om omprövning av ett anvisningsbeslut.

Förvaltningens slutsatser

Det är förvaltningens slutsats att åldersbedömning av ensamkommande barn även fortsättningsvis ska göras av Migrationsverket som en del i verkets utredningsansvar i asylärenden. I *Riktlinjer för ensamkommande barn* (bilaga 2) har Socialnämnden förtydligat handläggningen av eventuella ärenden där misstanke finns att en vuxen anvisats av Migrationsverket som ett ensamkommande barn. Nämndens riktlinjer baseras på den rutin som SKL och Migrationsverket gemensamt tagit fram, *Rutiner för omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut* (bilaga 3).

Bilagor

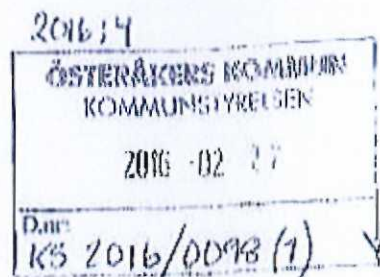
1. Motion ”Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar” KS 2016/0098 (1), 2016-02-22
2. Tillägg till *Riktlinjer för ensamkommande barn*, SN § 1:6 2017-01-19
3. *Rutiner för omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut*

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Maria Thomelius
Sakkunnig individ- och familjeomsorgen

Februari 2016

ÖSTERÅKERS KOMMUN
Serviceenheten

2016-02-22

Motion till kommunfullmäktige i Österåker.

Åldersbestämning av ensamkommande ungdomar

Tendensen är tydlig – allt fler ensamkommande söker sig till Sverige. Trycket med fler ensamkommande ungdomar har ökat successivt under den senare delen av våren 2015 och framåt. En stor del av kommunens resurser läggs på ensamkommande ungdomar. I övriga Skandinavien och i många EU-länder görs nu alltmer mer för att åldersbestämma de ensamkommande, som nästan alltid saknar alla former av dokumentation som styrker deras ålder.

Migrationsverkets officiella ståndpunkt, när det gäller de ensamkommandes ålder, är att utan några åtgärder som helst bara acceptera den ålder som de själva uppger, med undantag för de fall där var och en utan närmare överväganden klart kan konstatera att det rör sig om en vuxen och inte ett barn.

Samma sak gäller om det finns skriftlig bevisning som motsäger sökandens muntliga uppgifter om åldern, till exempel en utfärdad visering. Underhandsuppgifter från Migrationsverket gör gällande att det vid asylregistreringen enbart är de som bedöms vara 25 år och äldre än så som får åldern uppskriven till minst 18 år.

I kommunens arbete med ungdomar innebär det stora problem när de från Migrationsverket fördelade asylsökanden 18 – 24 åriga, i själva verket är registrerade som underåriga.

Migrationsverkets enda skyldighet är idag att informera den ensamkommande om att han eller hon kan få en medicinsk åldersbedömning för att styrka sin ålder. Detta är ny domstolspraxis som ändrar reglerna för åldersbedömning av de asylsökande som påstår sig vara under 18 år, men där bevisningen för att sökanden är underårig, inte är tillräcklig.

I en dom förra året skrev Migrationsöverdomstolen att deras utredningsansvar är uppfyllt, i och med att den informationen om möjligheten att genomföra en medicinsk åldersbedömning eller läkarbedömning av ålder, har lämnats till asylsökande.

Detta innebär att Migrationsverkets enda skyldighet är att informera det offentliga biträdet om denna möjlighet. Det offentliga biträdet och den asylsökande bestämmer därefter om de vill göra detta och att i det fall då det offentliga biträdet gör beställningen hos sjukvården samt att när utlåtandet/intyget lämnas in till verket så står verket för kostnaden.

Rättschefen på Migrationsverket, Fredrik Beijer, slår fast att verkets registrering av ålder inte binder andra myndigheter. Det står andra aktörer, till exempel kommuner och landsting, fritt att inom ramen för sin verksamhet, oavsett Migrationsverkets bedömning, själva ta ställning till asylsökandes uppgivna ålder.

För Österåkers del innebär detta ett helt nytt synsätt. Fram till idag har vi utan någon inskränkning och obetänksamhet gått på vad Migrationsverket åldersklassar de ensamkommande. Trots detta kan vi dagligen läsa om ungdomar som benämns som "barn" och som uppgivit att de är under 18 år, vid en närmare undersökning, har visat sig vara långt över 18 år.

Sverigedemokraterna Österåker yrkar därför med hänvisning till ovanstående

Att – Kommunfullmäktige beslutar om att ge lämplig nämnd i uppgift att ta fram ett förslag på hur Österåkers kommun, i fall där det finns tvekan om den ensamkommande asylsökandes ålder, kan genomföra en så noggrann åldersutredning som möjligt, med dagens olika teknik som står till buds.

Sverigedemokraterna Österåker

- Peter Wildner

Tillägg till "Riktlinje för handläggning av ensamkommande barn" 2

Nytt förslag:

2.1 Åldersbedömning

Migrationsverket har ansvaret för att, som en del i asylprocessen, göra åldersbedömningar. Det är den sökande som har bevisbördan för att göra sina asylskäl, sin identitet och frågan om han eller hon är underårig sannolik. Vid ansökningstillfället registrerar Migrationsverket den asylsökandes ålder. Om det saknas skriftlig dokumentation görs en initial bedömning efter samtal med den sökande.

Om den sökande saknar identitetshandlingar och inte heller har gjort sin ålder sannolik ska Migrationsverket informera den sökande om möjligheten att själv låta genomföra en medicinsk åldersbedömning. En sådan bedömning ska den sökande, god man och det offentliga biträdet gemensamt ta ställning till och boka tid för. Migrationsverket står för kostnaden.

Om en företrädare för socialtjänsten, annan myndighet och/eller uppdragstagare, i sina kontakter med en asylsökande, gör bedömningen att personens ålder uppenbart inte överensstämmer med den som är registrerad av Migrationsverket, ska detta uppmärksammas genom samtal med den asylsökande och dennes gode man. Den asylsökande ska informeras om möjligheten att begära en medicinsk åldersbedömning hos Migrationsverket. För att socialtjänsten ska kunna bistå i en sådan begäran hos Migrationsverket krävs ett informerat samtycke från den asylsökande.

Om det finns misstanke om uppenbar överårighet men saknas samtycke från den asylsökande att kontakta Migrationsverket, kan Socialnämnden begära en omprövning av Migrationsverkets beslut. Ett sådant beslut ska fattas av Socialnämndens utskott. En utredning med uppgifter som talar för att personen är *betydligt* äldre än 18 år ska biläggas en sådan begäran om omprövning.

Avdelningen för juridik
Emilia Danielsson
Mia Hemmestad

Rutiner för omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut

Bakgrund

När en sökande i sin första kontakt med Migrationsverket uppger sig vara under 18 år är det alltid den uppgivna åldern som först registreras. Migrationsverket kan därefter justera och registrera annan ålder än den sökanden uppgett. Det sker dock endast i uppenbara fall eller där det finns bevisning som strider mot sökandens muntliga uppgifter och identiteten är alltså klarlagd på annat sätt.

En sökande som registreras som under 18 år anvisas av Migrationsverket till en kommun. Kommunen är då enligt 3 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) skyldig att anordna ett boende.

Det har kommit till SKLs kännedom att Migrationsverket i flera fall anvisat personer som kommunen anser är vuxna. SKL har därför fört en dialog med Migrationsverket om och i så fall hur det är möjligt för Migrationsverket att ompröva beslutet om anvisning. En vuxen asylsökande person ska erbjudas plats på Migrationsverkets anläggningsboenden. Vi har nu enats om följande rutin.

Begäran om omprövning

Omprövning av anvisningsbeslut

För att kommunens ansvar att tillhandahålla ett boende enligt 3 § LMA ska upphöra krävs att Migrationsverket omprövar och upphäver sitt anvisningsbeslut.

Migrationsverket är skyldigt att ta ställning till en begäran från kommunen om att omprövning ska göras.

Kommunen bör, i samband med begäran om omprövning, lämna över en utredning med uppgifter som talar för att den sökande är betydligt äldre än 18 år.

Migrationsverket har därefter att bedöma om det finns tillräcklig grund för att ompröva sitt tidigare beslut. SKL och Migrationsverket har diskuterat möjligheten att tillsammans arbeta fram en vägledning för hur en sådan utredning bör se ut och vad den bör innehålla, men i dagsläget finns ingen sådan produkt.

Kommunen kan även begära omprövning om Migrationsverket skrivit upp den sökandes ålder under pågående handläggning eller i samband med beslut i asylfrågan.

Beslut om att begära omprövning av anvisningsbeslutet bör fattas av socialnämndens utskott.

Sekretess

Innan kommunen kan lämna över uppgifter till Migrationsverket måste kommunen göra en prövning av om uppgifterna kan lämnas ut eller om det finns hinder pga. sekretess. Ärenden som rör placering av ensamkommande barn och unga omfattas som huvudregel av s.k. socialtjänstsekretess i 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslag (2009:400) (OSL). Om den gode mannen (eller blivande god man), personal på boendet och/eller socialtjänsten efter placering finner det uppenbart att den unge är äldre än 18 år och inte borde bo i ett HVB-hem eller familjehem med barn kan det finnas en möjlighet att lämna ut uppgifter som annars är sekretessbelagda till Migrationsverket. För att det ska vara möjligt krävs enligt 10 kap. 2 § OSL att utlämnandet är nödvändigt för att kommunen ska kunna fullgöra sin verksamhet, dvs. sköta sina uppgifter. Det är svårt att ge ett tydligt svar på när något är nödvändigt för att fullgöra verksamheten. En bedömning i det enskilda fallet måste göras. Möjligen kan så vara fallet om kommunens möjlighet att tillhandahålla platser till barn hindras om den vuxne personen upptar en plats eller om kommunen inte kan ge barnen en säker och trygg vård med den vuxne personen på boendet. Eftersom den sekretessbrytande regeln är en undantagsregel kan uppgifter enligt vår bedömning bara lämnas i fall få det är uppenbart att personen är vuxen. Kommunen ska inte heller lämna fler uppgifter än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet.

Kommunens placeringsbeslut

Efter att kommunen lämnat över sin utredning gör Migrationsverket en bedömning av om det finns skäl att ändra sitt anvisningsbeslut. Om Migrationsverket beslutar att upphäva anvisningsbeslutet innebär det att den enskilde ska flytta till ett av Migrationsverkets boenden. Kommunen har då skäl för att upphäva sitt placeringsbeslut och har inte längre rätt till ersättning för placeringen.

Att upphäva placeringsbeslutet innan Migrationsverket tagit ställning i frågan om omprövning anser vi vara olämpligt. Ett sådant förfaringsätt brister enligt vår mening i rättssäkerhet och förutsägbarhet både för kommunen och den enskilde. Så länge det finns ett anvisningsbeslut är kommunen, åtminstone enligt 3 § andra stycket LMA, skyldig att ordna ett boende. Väljer kommunen att upphäva beslutet om placering och ordna ett annat boende som är anpassat för vuxna är det tveksamt om kommunen får ersättning för dessa kostnader, jfr 7 § asylersättningsförordningen (2002:1118). Om Migrationsverket beslutar att inte ändra anvisningsbeslutet befinner sig kommunen i en svår situation, om någon ersättning inte kan fås och placeringsbeslutet är upphävt.

God man för ensamkommande barn

Om kommunen beslutar att begära omprövning bör man samtidigt informera den enskilde och gode mannen om detta. I de fall Migrationsverket väljer att ändra sin bedömning av den unges ålder uppkommer frågan hur detta påverkar förordnandet av den gode mannen. Vid vilken tidpunkt som bedömningen av ålder i ett asylärende påverkar rätten till statlig ersättning och vilken rättskraft en sådan bedömning har är

inte helt klarlagt och det pågår mål rörande denna fråga i flera förvaltningsdomstolar i Sverige. SKL har för avsikt att ta upp denna fråga i en fortsatt dialog med Migrationsverket. Förhoppningen är att hitta ett gemensamt synsätt och rutiner för hur detta ska hanteras. När vi kommit längre i det arbetet kommer vi uppdatera denna information.